

Mapa drogowa w kierunku wspólnego regionalnego rynku gazu V4

Państwa Grupy Wyszehradzkiej (V4), tj. Czechy, Węgry, Polska i Słowacja, zwane dalej „Stronami”,

uwzględniając porozumienie w sprawie integracji rynku gazu w regionie V4 (*Memorandum of Understanding* z dnia 31 października 2012),

uwzględniając program działań zmierzających do zatwierdzenia niniejszej Mapy Drogowej uzgodniony w ramach Grupy Wysokiego Szczebla V4 ds. bezpieczeństwa energetycznego,

mając na uwadze wnioski ze Wspólnego Raportu Krajowych Organów Regulacyjnych na temat płynności rynku gazu w regionie V4 (*„Analysis of the current state of market liquidity in the V4 region - state of play and challenges ahead”*),

Mając na uwadze wyniki analizy koncepcyjnej dotyczącej docelowego modelu rynku gazu dla regionu V4 (*„The Gas Target Model for the Visegrad 4 region”*),

potwierdzając potrzebę ciągłego rozwijania i ulepszania podstawowej infrastruktury gazowej w naszym regionie wokół osi północ-południe

i ze względu na to, że :

- instrumenty polityki energetycznej UE uwypuklają potrzebę wspierania współpracy regionalnej w celu integracji rynków krajowych na jednym lub wielu szczeblach regionalnych jako kroku w kierunku utworzenia zliberalizowanego wewnętrznego rynku gazu UE.
- Grupa Wyszehradzka pokazała, że posiada odpowiedni potencjał i zdolności do promowania wspólnych inicjatyw i priorytetów krajów V4 na szczeblu UE.
- Odpowiednia infrastruktura, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności przesyłowych między krajami V4, jest podstawowym warunkiem wstępnym dla rozwoju jakiegokolwiek zintegrowanego rynku. W ramach flagowego projektu V4 – korytarza Północ-Południe w Europie Środkowo-Wschodniej – określono już główne priorytety regionalne w odniesieniu do infrastruktury gazowej. Obecnie naszym wspólnym celem jest przezwyciężenie wszelkich przeszkód proceduralnych/administracyjnych stojących na drodze do terminowej realizacji priorytetowych projektów oraz zagwarantowanie niezbędnych funduszy w ramach nowego instrumentu finansowego dla podstawowej infrastruktury energetycznej UE o nazwie Connecting Europe Facility.
- Proces dalszej integracji między krajami V4 utrudniają istotne bariery handlowe. Należą do nich między innymi różnice w przepisach regulacyjnych, zasadach przesyłu, taryfach przesyłowych oraz stopniu zaawansowania procesów liberalizacji rynku w poszczególnych krajach. Przeszkody te zostały dokładnie zdiagnozowane we wspólnym raporcie na temat płynności rynku gazu w krajach V4 przygotowanym przez krajowe organy regulacyjne V4.
- W celu pełnego wykorzystania nowo wybudowanej infrastruktury należy ustanowić trwałe ramy współpracy w sferze regulacyjnej i handlowej. Wraz z rozwojem infrastruktury należy wprowadzić stosowane zmiany w przepisach krajowych. To kwestia o zasadniczym znaczeniu, jeśli chodzi o przyszłe wykorzystanie nowych zdolności przesyłowych w regionie. Pomoże to również przyciągnąć do regionu V4 więcej dostawców zewnętrznych. Będzie to wymagało decyzji politycznej spójnej z interesami ekonomicznymi i strategiami przedsiębiorstw.

Uzgodniły, co następuje:

Fizyczna integracja regionu V4

1. Rozwój infrastruktury i połączeń między krajami V4 jest niezbędnym i podstawowym elementem z punktu widzenia wiarygodności wszelkich dalszych planów integracji regionu V4. W związku z tym Strony dołożą wszelkich starań, by zrealizować wszystkie ustalone projekty infrastrukturalne służące utworzeniu fizycznych połączeń między krajami V4.
2. W związku z tym Strony potwierdzają swoje pełne poparcie polityczne niezbędne do szybkiego wybudowania nowych oraz rozbudowy istniejących połączeń między Węgrami, Słowacją, Czechami i Polską, zgodnie z ustaleniami dotyczącymi korytarza Północ-Południe w Europie Środkowo-Wschodniej.
3. Jeśli chodzi o zapewnienie spójności decyzji politycznych z interesami ekonomicznymi i strategiami przedsiębiorstw, Strony przypisują istotną rolę Regionalnemu Planowi Inwestycyjnemu Gazownictwa w Europie Środkowo-Wschodniej (Central and Eastern Europe Gas Regional Investment Plan – CEE GRIP) i zachęcają operatorów sieci przesyłowych (OSP) do opracowania takiego planu dla Europy Środkowej i Wschodniej, w którym wyszczególnione zostaną wszystkie inwestycje niezbędne do rozwoju Korytarza Gazowego Północ-Południe.

Koncepcja rynku dla regionu V4

4. Nie ulega wątpliwości, że unikanie jakichkolwiek propozycji aktywnej integracji rynku będzie szkodziło rozwojowi zliberalizowanego rynku gazu w regionie. Jednakże Strony podzielają pogląd, że wszelkie działania podejmowane w ramach Grupy V4 powinny być uzależnione od rozwoju sytuacji. Dlatego Strony decydują się na przyjęcie podejścia opartego na stopniowym planowaniu, samodzielnym uczeniu się i elastyczności zamiast sztywnego trzymania się z góry ustalonego trybu postępowania. Jest to podejście, które można określić mianem „opcji bezstratnej” (*no regret*), bo pozwala w dowolnym momencie wprowadzić niezbędne poprawki w programie działania w zależności od przebiegu fizycznej integracji rynku w regionie i zdarzeń zachodzących w otoczeniu.

5. Odnosząc się do instrumentów harmonizacyjnych zawartych w Trzecim Pakiecie Energetycznym i mając na uwadze wszystkie istniejące platformy współpracy regionalnej między krajowymi organami regulacyjnymi (NRA) i operatorami sieci przesyłowych (TSO) oraz określone w powyższym pakiecie ramy instytucjonalne, Strony postanawiają niniejszym podjąć wszelkie niezbędne działania w celu stworzenia optymalnego otoczenia regulacyjnego i gospodarczego, co pozwoli im na podjęcie ostatecznej decyzji w sprawie zaawansowanego modelu rynku dla regionu V4 w momencie, gdy będą dostępne podstawowe dane potrzebne do opracowania ostatecznej strategii.
6. Jako pierwszy krok i podstawowy środek regulacyjny w ramach procesu integracji Strony postanawiają niniejszym usprawnić współpracę w zakresie wdrażania kodeksów sieci UE (EU Network Codes) poprzez zacieśnienie współpracy między krajowymi organami regulacyjnymi i operatorami systemów przesyłowych jako „opcji bezstratnej” dla regionu V4. Jednakże wszelkie działania Grupy V4 dotyczące wspólnego wdrażania kodeksów sieci UE powinny uwzględniać i wynikać z tempa, jakiego w skali UE nabierze proces wdrażania postanowień kodeksów sieci przed nadaniem im prawnie wiążącego charakteru. Proces ten rozpoczął się już w 2012 roku w ramach Regionalnej Inicjatywy Gazowej wraz z publikacją „Mapy drogowej dla szybkiego wdrożenia kodeksu sieci w zakresie mechanizmów alokacji przepustowości (CAM NC) dla gazu”, która ma na celu ułatwić szybkie wdrożenie CAM NC poprzez projekty pilotażowe obejmujące wybrane połączenia między państwami członkowskimi UE. Biorąc pod uwagę doświadczenia związane z tą pierwszą, zorientowaną na projekty międzyregionalną mapą drogową CAM NC rozważa się aktualnie zastosowanie podobnego rozwiązania do szybkiego wdrożenia pozostałych kodeksów sieci UE.
7. Mając na uwadze powyższy ogólny proces, Strony zachęcają OSP do podjęcia przy wsparciu KOR skoordynowanych działań na szczeblu regionalnym ukierunkowanych na jak najbardziej spójne i skuteczne wdrożenie kodeksów sieci. Powinny one objąć:
  - kodeks sieci w zakresie mechanizmów alokacji przepustowości (CAM NC) ze szczególnym uwzględnieniem wspólnego produktu w postaci połączonej zdolności przesyłowej na osi Północ-Południe obejmującego wszystkie istotne punkty połączeń międzykrajowych w regionie V4i ewentualną współpracę dotyczącą kolejnych kodeksów sieci, takich jak:
  - kodeks sieci w zakresie bilansowania sieci przesyłowej gazu (BAL NC);

- kodeks sieci w zakresie interoperacyjności i zasad wymiany danych (INT NC) – w celu zwiększenia interoperacyjności systemów i zharmonizowania ram technicznych w regionie V4.
8. Jeśli chodzi o modele rynku wysokiego szczebla brane pod uwagę w wypadku integracji regionu V4 (tj. krajowe obszary rynkowe, transgraniczne obszary rynkowe, region handlowy lub sprzężenie rynków), Strony zachęcają OSP do wykonania studium operacyjnego dotyczącego możliwości wprowadzenia w regionie V4 modelu sprzężonych stref rynkowych. Studium to powinno obejmować analizę niezbędnych warunków prawnych i technicznych, wstępnych wymagań oraz kosztów i korzyści związanych z wdrożeniem tego modelu.
  9. Jeżeli to studium operacyjne potwierdzi, że model sprzężonych stref rynkowych najlepiej się nadaje do pogłębienia integracji rynku w regionie V4, powinien zostać wzięty pod uwagę przez ministrów energetyki krajów V4 jako pierwszy krok w kierunku opracowania ostatecznej koncepcji rynku dla regionu V4.

Ramy instytucjonalne procesu

10. Strony podkreślają potrzebę sprawnej organizacji procesu regionalizacji rynku gazu V4 od strony instytucjonalnej. W tym zakresie przewidziane jest zastosowanie podejścia odgórnego, gdzie wiodąca rola przypadnie ministrom energetyki krajów V4, którzy powinni nadać procesowi niezbędną dynamikę w wymiarze politycznym oraz będą odpowiedzialni za podjęcie w przyszłości decyzji w sprawie ostatecznej koncepcji rynku dla regionu V4.
11. Niniejszym Strony ustanawiają Forum V4 na rzecz integracji rynku gazu, które powinno zapewnić polityczne wsparcie dla tego procesu i koordynację działań między ministerstwami, krajowymi organami regulacyjnymi i operatorami sieci przesyłowych oraz zajmie się harmonizacją prawodawstwa w celu ułatwienia wspólnego wdrażania stosownych kodeksów sieci i usprawnianiem współpracy dotyczącej możliwości wdrożenia ostatecznej koncepcji rynku dla regionu V4.
12. Szczegóły dotyczące struktury operacyjnej oraz zakresu kompetencji Forum V4 na rzecz integracji rynku gazu zostaną uzgodnione przez ministrów energetyki.

Zewnętrzny aspekt integracji rynku gazu regionu V4

13. Niniejszym Strony wyrażają gotowość do rozszerzenia współpracy w dziedzinie integracji rynku gazu na inne państwa, w szczególności kraje nadbałtyckie, Rumunię, Ukrainę, Mołdawię i Chorwację.

Harmonogram działań

	Zadanie	Termin	Podmiot odpowiedzialny
Infrastruktura	Uzgodnienie Regionalnych Planów Inwestycyjnych Gazownictwa w Europie Środkowo-Wschodniej (CEE GRIP)	06.2014	OSP
	Realizacja głównych projektów w zakresie połączeń międzykrajowych w regionie V4	2017/2018	OSP
	Polska-Słowacja (brak ostatecznej decyzji inwestycyjnej)	2017/2018	GAZ-SYSTEM S.A./ Eustream, a.s.
	Słowacja-Węgry	2015	Eustream, a.s. / Magyar Gáz Tranzit Zrt.
	Polska-Czechy (brak ostatecznej decyzji inwestycyjnej)	2017/2018	GAZ-SYSTEM S.A. / NET4GAS, s.r.o.
Instytucje	<i>Ustanowienie Forum V4 na rzecz Integracji Rynku Gazu</i>	06.2013	Szczyt V4
	Zatwierdzenie struktury operacyjnej i zakresu kompetencji Forum V4 na rzecz Integracji Rynku Gazu	10.2013	ministrowie energetyki
Prawodawstw WO	Rozpoczęcie działań zmierzających do wspólnego wdrożenia kodeksów sieci UE: <ul style="list-style-type: none"> – mechanizm alokacji przepustowości – bilansowanie sieci przesyłowych gazu interoperacyjność i zasady wymiany danych 	od 2014	OSP (razem z KOR)

Opracowanie studium operacyjnego na temat sprzężenia rynków w regionie V4 obejmującego następujące elementy:

- opis i koncepcja produktu w postaci połączonej przepustowości na osi północ-południe 06.2014 OSP (razem z KOR)
- opis etapów i harmonogram wdrażania koncepcji sprzężenia rynków w regionie V4.

Zaoferowanie rynkowi produktu w postaci połączonej przepustowości na osi północ-południe 2015 OSP (razem z KOR)

Decyzja dotycząca kolejnych kroków w kierunku określenia ostatecznej koncepcji wspólnego rynku dla regionu V4. 06.2014 ministrowie energetyki